

Aktiv formidling i Rogaland 2023

Rogaland fylkesbibliotek fikk tildelt kr 1 125 000,- til Aktiv formidling i Rogaland 2023. Søknaden var en felles søknad på vegne av 15 av fylkets 23 kommuner. Fylkesbiblioteket har vært prosjektsekretariat og har stått for veiledning, kursing og erfaringsoverføring mellom kommunene underveis. Folkebibliotekene har stått for gjennomføring av tiltakene i egen kommune. De omsøkte midlene er fordelt uavkortet til de 15 bibliotekene, og brukt til frikjøp av ansatte (vikarutgifter) slik at de har kunnet gjennomføre formidlingstiltakene.

Deltakende kommuner: Eigersund, Haugesund, Hå, Karmøy, Klepp, Lund, Randaberg, Sandnes, Sauda, Sola, Strand, Suldal, Time, Tysvær og Vindafjord.

Søknaden omfattet 19 ulike formidlingstiltak:

DIGITAL FORMIDLING

1. Videoboktips
2. Bokfriminuttet (arrangement og podcast)
3. Gjenbruk av digitalt innhold

FORMIDLING TIL VOKSNE

4. Lesersørvis. Appellfaktorer som formidlingsidé, uttrykt i ulike formater.
5. Litterære pusterom/shared reading
6. Bibliotekets litteraturpris
7. Jubileer og markeringer 2023
8. Biblioteket som kunnskapsaktør - lokalhistorie

FORMIDLING TIL BARN OG UNGDOM

9. Spillformidling (dataspill)
10. Bokstart
11. Lesekalenderen
12. Babytreff i biblioteket
13. Samling for skolestartere
15. Sommerles
16. Barnebokbad/elevbokbad

ANNET

17. Lesestunder for psykisk utviklingshemmede
18. Utendørsformidling
19. Hospitering

Tiltakene bygger på metoder for formidling som biblioteksjefkollegiet og fylkesbiblioteket ønsker å integrere i den daglige driften i bibliotekene i Rogaland, og har blitt fulgt opp med kurs, workshops og andre kompetansehevende og støttende tiltak fra fylkesbibliotekets side.

Tiltakene i *Aktiv formidling i Rogaland 2023* henger sammen med satsningsområdene i prosjektet *Formidlingskompetanse i folkebibliotek (FiF)*.

Gjennomføring

	Omsøkt	Tildelt sum	Gjennomført 2023	Gjennomført vår 2024
Videoboktips	46	138000	36	16
Bokfriminuttet	37	99000	27	8
Gjenbruk av digitalt innhold	6	18000	13	3
Leser-sørvis	62	186000	97	2
Litterære pusterom	19	57000	51	3
Bibliotekets litteraturpris - arrangement og podcast	4	12000	2	0
Jubileer	12	36000	10	0
Kunnskaps-aktør 10 dagsverk per formidl	1	30000	1	0
Dataspill	14	42000	22	4
Bokstart 1, 5 dagsverk per formidl.	6	27000	27	1
Lese-kalenderen	10	30000	34	3
Babytreff i biblioteket	20	60000	32	4
Samling for skolestartere	13	39000	19	0
Ferieskole (antall dager)	2	12000	4	0
Sommerles	31	93000	73	0
Barnebokbad 5 dagsverk per formidling	8	120000	9	2
Lesestunder for psykisk utviklingshemmede	2	6000	0	2
Utendørs-formidling	28	84000	19	14
Hospitering	12	36000	10	3
Totalt	333	1125000	486	64

Tiltakene var estimert til 375 dagsverk á kr 3000,-. Dersom ikke annet er oppgitt i tabellen, er det estimert ett dagsverk per formidling. Det ble gjennomført totalt 485 formidlinger på disse tiltakene i 2023, 64 formidlinger blir gjennomført våren 2024.

Fire bibliotek har levert mindre enn de har fått tilskudd til i 2024, og fikk utsatt frist ut våren 2024:

- Randaberg har på grunn av personalutfordringer gjennomført 6 av 16 formidlinger i 2023. Våren 2024 har de gjennomført ytterligere 7 tiltak som omsøkt, mens barnebokbad og podcast (bokfriminuttet), totalt 7 dagsverk, er omdisponert til 4 utendørsformidlinger som er gjennomført og 3 skolebesøk som gjennomføres i forbindelse med Sommerles 2024.
- Sauda gjennomførte kun 3 av 9 formidlinger i 2024. Grunnen er personalutfordringer og forsinkelser i leveransen av dagsturhytten. De resterende 6 formidlingene (2 spillformidlinger, 2 lesestunder for psykisk utviklingshemmede og 2 utendørsformidlinger) er gjennomført våren 2024.

- Strand har utestående 3 litterære pusterom i samarbeid med Jørpeland ungdomsskule som ikke har kommet i gang på grunn av treghet hos skolen. Disse gjennomføres våren 2024.

Haugesund, Hå, Klepp, Karmøy, Sola og Vindafjord har fått utsatt frist på enkelte tiltak ut våren 2024. Disse kommunene har likevel i 2023 en totalproduksjon som overgår det de opprinnelig har fått tilskudd til, derfor ber vi ikke om ytterligere rapportering på disse tiltakene.

De øvrige kommunene har gjennomført som planlagt.

Måloppnåelse

Målet for prosjektet er å få flere til å lese, og gjøre litteraturen og biblioteket synlig på nye arenaer i Rogaland.

Bekymra over lesetal: Vil bruka ein halv million på høgtlesing

«Hele Rogaland leser» er historie. No foreslår fylkesbiblioteket ny bruk av pengepotten.

Publisert: 24. februar

24. februar 2024 hadde Stavanger Aftenblad et større oppslag om lesing, der tiltak som inngår i Aktiv formidling i Time og Hå ble brukt som eksempler. Foto fra Time bibliotek.

Resultatmål:

Økt utlån i folke og skolebibliotekene i Rogaland

Flere aktive lånerne i bibliotekene i Rogaland

Flere lesesirkler og andre lavterskel arenaer for litterære samtaler (kapittel 5, 6)

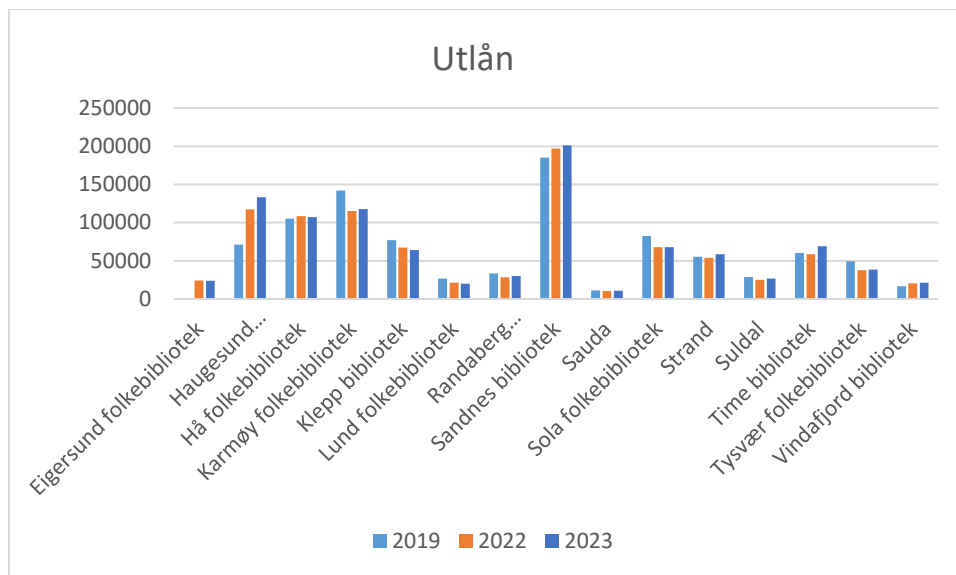
Økt bruk av dataspill i bibliotekene (kapittel 9)

Større engasjement og økt utlån knyttet til bibliotekenes formidling på nett (kapittel 1,2 og 3)

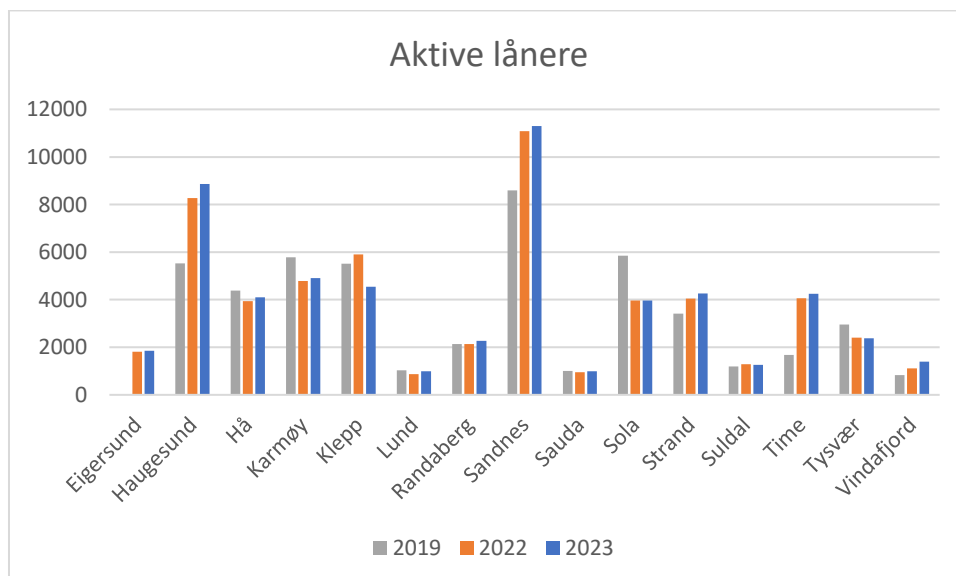
Økt deltakelse i Sommerles (kapittel 15)

Bygge kompetanse og etablere praksisfellesskap på ulike formidlingsmetoder

Det totale utlånet i Rogaland har økt litt de siste årene, og vi ser den samme tendensen i de fleste av deltakerbibliotekene.

Antallet aktive lånerne i bibliotekene i Rogaland har økt gradvis de siste årene, og var i 2023 7,5% høyere enn i 2019 (før pandemien). Økningen fra 2022 til 2023 var 1,7%. Dette forholdet gjenspeiles i de fleste av deltakerbibliotekene.

Bygge kompetanse og praksisfellesskap på ulike formidlingsmetoder

I 2023 satte fylkesbiblioteket opp 41 kurs/møter og seminarer med formidling som tema, med 770 deltakere. Tema for disse kursene og møtene var spillformidling, shared reading, lesersørvis for barn, elevbokbad/barnebokbad, barnelitteratur (IBBY) og manga. Det ble arrangert 2 workshops og et seminar med tematikken «biblioteket som kunnskapsaktør, med 107 deltakere. Det ble gjennomført flere ulike kompetansehevende tiltak knyttet til Kulturfondstafetten (5 digitale workshopper og felles innspillingsdag for formidlerne). I tillegg til fylkesbibliotekets kurs, deltok mange av bibliotekene på Nordisk barnebokkonferanse i Stavanger i februar og på frokostmøtet «Lesegleden som forsvant» arrangert av Sølvsberget 21. november.

I tillegg har vi hatt faste digitale lesegrupper for leseledere. Tre regionale nettverk for barnebibliotekarer ble gjenopprettet etter å ha ligget brakk siden før korona, og gjennomførte 6 samlinger i 2023.

Tilbakemeldingene fra kursdeltakerne er jevnt over gode:

Kursledere skapte rom og trygghet for deltagerne å kunne utvikle seg både som leder og personlige. Selv om jeg har deltatt på mange leder samlinger (på andre områder) så fikk jeg mer innsikt, målrettet erfaring og spesifikk verktøy enn noen gang før, og mest viktig av alt den motivasjon å bruke Shared Reading metoden fremover. (Leselederkurs/shared reading, desember 2023)

Dette var veldig, veldig kjekt. Teorien bak er kjent fra utdanninger jeg har tatt, men opplevelsen med å oppleve litteratur og dele leseopplevelser på denne måten var ny. Det var også en utrolig kjekk gruppe, og flinke kursholdere. Det skulle vært obligatorisk kurs på lærerutdanningen :) . (Leselederkurs/shared reading, desember 2023)

Alt i alt var dette eit nyttig og godt kurs! Den første dagen som var fysisk synest eg var best. Lettare å diskutere og ha gruppeoppgåver når vi treffest fysisk. På dag to, den digitale delen, der vi skulle skrive bokbeskrivelse, trur eg vi hadde hatt endå betre utbytte om vi hadde fått tid i mindre grupper til å snakke om og diskutere det vi hadde fått skrive. (Lesersørvis for barn, oktober 2023)

Måloppnåelse knyttet til de øvrige resultatmålene er beskrevet under de ulike tiltakene.

Erfaringer

De overordna erfaringene er de samme som vi gjorde oss for Aktiv formidling 2021, 2022 og 2023: **Felles søknader med fylkeskommunen som sekretariat er en effektiv måte å gjennomføre slike prosjekter på.** Bibliotekene kan konsentrere seg om selve produksjonen, med store muligheter for å høste erfaringer og støtte både fra hverandre og fra fylkesbiblioteket. Fylkesbiblioteket kommer tett på det som skjer i bibliotekene, og det blir lettere å sette opp kurs, workshops og andre kompetansehevende tiltak som treffer behovet i biblioteket. Fylkesbiblioteket bygger relevant og praksisnær kompetanse, og får en unik innsikt i det som skjer ute i bibliotekene.

Formidlingen blir mer effektiv jo mer erfaring bibliotekene får.

For noen av de mindre bibliotekene er det utfordrende å gjennomføre tiltak, selv med økonomisk og administrativ støtte. Det er få muligheter til å skaffe vikarer og slik kunne gjennomføre tiltak på

toppen av vanlig drift. Jo mindre bibliotek, jo mer sårbare er de også for fravær, og en del av de små bibliotekene så seg nødt til å endre på hvilke tiltak de gjennomførte underveis.

At bibliotekene samarbeider med andre aktører i lokalsamfunnet har en stor verdi, men kan samtidig være utfordrende. Samarbeid tar tid, og dersom det kommer hindringer i veien hos samarbeidspartneren, kan dette bli en brems for biblioteket. Gjennomgående i tilbakemeldingene fra bibliotekene, er at de som har samarbeidet har hatt problemer med å få utført det de har planlagt til planlagt tid. Det er likevel verdifullt å få testet ut ulike samarbeidskonstellasjoner, for å se hva som er bærekraftig på sikt.

Dårlig kommuneøkonomi og mangel på personalressurser er den største barrieren for å få innarbeidet formidlingstiltakene i daglig drift i bibliotekene. En måte å møte dette på, er å frigjøre personalressurser for eksempel ved å automatisere rutiner. Digital infrastruktur i form av felles formidlingsløsning og felles metadatabrønn er slike tiltak, meråpent, selvbetjente løsninger og hylleklare bøker er andre eksempler. I årene framover ser vi for oss at fylkesbibliotekets fremste oppgave vil være å hjelpe bibliotekene med å effektivisere og forenkle driftsoppgaver slik at det frigjøres tid til lesestimulering, aktiviteter og formidling.

På tross av disse utfordringene, er det stadig flere bibliotek som søker på midler, og rapportene fra bibliotekene er positive og preget av høyt engasjement.

Erfaringer knyttet til de enkelte tiltakene er beskrevet i egne kapitler.

Videreføring

De fleste av tiltakene videreføres i søknaden Aktiv formidling i Rogaland 2024, som Nasjonalbiblioteket støtter med kr. 965 000,-. I 2024 deltar 18 av fylkets 23 kommuner i en felles søknad, denne gang med 16 tiltak.

Metodene lesersørvis, shared reading og barnebokbad begynner å bli rotfestet i bibliotekene i Rogaland. Fylkesbiblioteket følger opp med faste kurs i disse metodene. Fylkesbiblioteket har som mål at *alle* ansatte i folkebibliotekene i Rogaland skal bruke lesersørvis i sitt daglige formidlingsarbeid, og vurderer ulike måter å nå dette målet på. En mulig løsning for å skape større kontinuitet, er å sette opp faste digitale kursrekker nasjonalt, 2-4 ganger i året, slik at nytilsatte har muligheten til å tilegne seg denne kompetansen fortløpende.

En del bibliotek har blitt gode på digital formidling i form av videoboktips og/eller podcast, men det er fortsatt en vei å gå før digital formidling er en del av den daglige driften i bibliotekene. Fylkesbiblioteket følger dette arbeidet tett gjennom prosjektet *Kulturfondstafetten* (som også er et satsningsområde i FiF) og prosjektet *Samarbeid om formidling og deling av innhold på nett i bibliotekene i Rogaland (2024 – 2025)*. Høsten 2023 ble det etablert en felles nettsideløsning for bibliotekene i Rogaland. Vi forventer at publisering og deling av digital formidling skal bli vesentlig enklere etter hvert som disse funksjonene utvikles i LibryContent, og at det vil føre til større slagkraft og at digital formidling blir bedre integrert i den daglige bibliotekdriften.

Tiltak 8. Biblioteket som kunnskapsaktør er en større satsing som vi opplever det mer ryddig å håndtere utenfor dette prosjektet. Dette tiltaket videreføres derfor ikke i søknaden for 2024.

Tiltak 19. Hospitering var svært vellykket for de som gjennomførte det i 2023, og fylkesbiblioteket vil vurdere å videreføre dette tiltaket med egne midler, som en del av fylkeskommunens tilbud på kompetanseheving for bibliotekansatte. Tiltaket inngår ikke i søknaden for 2024.

Mai 2023 leverte bibliotekene i Rogaland et felles [innspill til leselyststrategien](#) (26. mai 2023). Dette innspillet bygger på erfaringene vi har gjort oss i *Aktiv formidling i Rogaland*, og framhever småbarnsfamilier, skoleelever og lærere og barnehageansatte som de viktigste målgruppene for litteraturformidling og lesestimulering. Disse erfaringene er utgangspunkt for en større fylkeskommunal satsing på lesestimulering som starter opp høsten 2024, der vi ønsker å kopiere og bygge videre på konseptet [Boklek](#) (Innlandet 2014-).

En klar utfordring for fylkesbiblioteket framover, er hva vi kan gjøre for å løfte de minste bibliotekene. Kan vi etablere bærekraftige samarbeid som skaper rom for å drive aktiv formidling også til innbyggere i små kommuner? Hvilke grep kan vi gjøre for å frigjøre tid fra skrankearbeid til kompetanseheving og formidlingsaktiviteter? Kan vi videreutvikle og forenkle noen av metodene for litteraturformidling?

Videreføring av de enkelte tiltakene er beskrevet i egne kapitler.

1. Videoboktips

Videreføring av regionalt prosjekt som startet opp våren 2020. Nytt 2023: boktips laget for TikTok (BookTok)

Gjennomføring

	Omsøkt 2023	Gjennomført 2023	Gjennomføres vår 2024	Smakebiter
Hå	9	9		Hå folkebibliotek på TikTok
Randaberg	5	1	4	Spilleliste Youtube
Sandnes	5	5		Spilleliste Youtube
Sola	5		9	Publiseres våren 2024
Time	10	10		Spilleliste Youtube
Tysvær		2		Delt på Facebook
Vindafjord	12	9	3	Delt på Facebook
Totalt antall formidlinger	46	36	16	

Hå var det eneste biblioteket som prøvde seg på TikTok, de andre bibliotekene har produsert videoboktips for Youtube, Facebook og Instagram.

Sola har arbeidet med videoboktipsene som en medvirkningsaktivitet, der kulturskole-elever og alle elevene på 6.trinn i kommunen ble involvert. Kulturskole-elevene medvirket i produksjon av lesetipsene, og tipsene blir brukt ut i klassene til alle på 6.trinn, der biblioteket har et DKS-prosjekt med forfatterbesøk, fulgt opp av at elevene skriver egen bok. Høy grad av medvirkning fra andre, og en timeplan med eksterne aktører gjorde at de måtte skyve siste del av produksjonen til februar - mars 2024.

Måloppnåelse

Større engasjement og økt utlån knyttet til bibliotekenes formidling på nett (kapittel 1,2 og 3)

Flere av bibliotekene i Rogaland har blitt gode på digital formidling i form av videoboktips, og sammen med boktipsene som produseres i Kulturfondstafetten utgjør boktipsene fra *Aktiv formidling* et solid bidrag som gjør bibliotekene mer synlige på nett.

Erfaringer

Videoboktips er et av de tiltakene der vi virkelig ser at det har vært viktig og nødvendig å sette av mye tid og ressurser i oppstartsfasen, for å gi formidlerne den nødvendige tryggheten, muligheten til å prøve seg fram og få støtte og veiledning underveis. Bibliotekansatte som opparbeidet seg erfaring, produserer boktips effektivt og raskt. Vi anser det nå som sannsynlig at mange av bibliotekene våre vil fortsette å produsere videoboktips som en del av sin faste formidling.

Sandnes: Det er en lærerik prosess, vi har blitt bedre på å formidle bøkene på veldig kort tilgjengelig tid. Det har også være en lærerik prosess å finne ut av det tekniske.

Sola: Vi vil nok ikke gjøre akkurat det samme store prosjektet igjen [medvirkningsprosjekt med Kulturskolen]. Det har vært en lang "reise" med mye tid på koordinering og tilpasninger på tvers av virksomheter. Men vi kommer nok til å samarbeide med skolene og kulturskolen om formidlingsaktiviteter og enklere videoboktips.

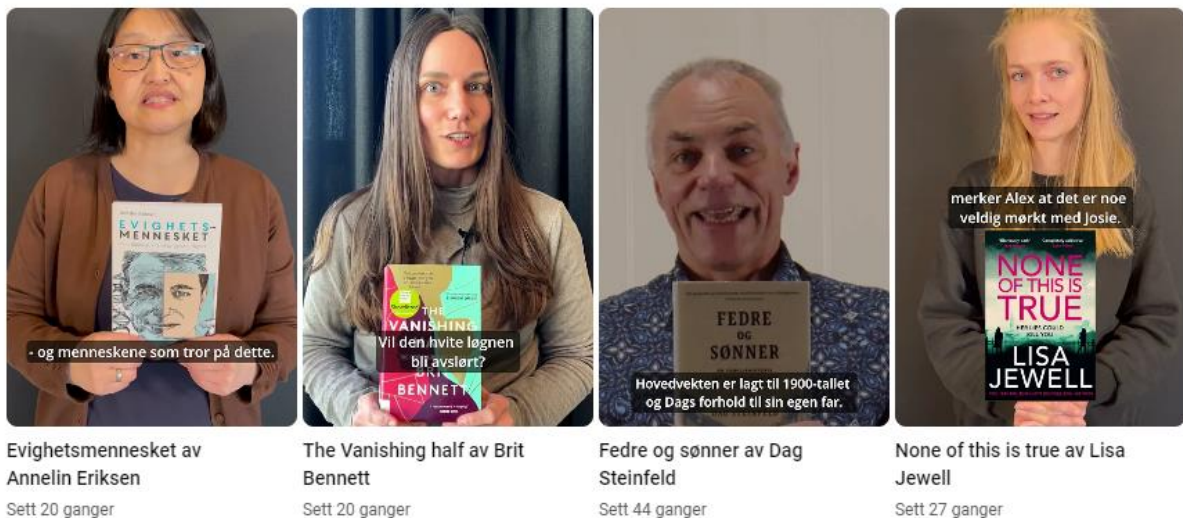
Randaberg: glede ved å formidle litteratur vi liker og nå fram til digitale brukere via våre sosiale medier [...] Når det gjelder negative erfaringer så er det vel fortsatt sånn at det kan være vanskelig lage korte innslag om ting man liker :)

Den største barrieren mot at videoboktips blir en del av daglig drift i bibliotekene, er at vi ikke har funnet en **enkel og effektiv måte å spre boktipsene på**. Det er utfordrende for bibliotekansatte å holde motivasjonen oppe når vi ikke klarer å spre boktipsene ut til et bredt publikum. Se også tiltak 3. Gjenbruk av digitalt innhold.

Sandnes: Vi er usikre på i hvilken grad de [videoboktipsene] blir sett og brukt, utenom de vi når selv i egne kanaler.

Hå beskriver sin innsats på TikTok som «Mye arbeid - vet ikke om vi når fram», og konkluderer med at de ikke ønsker å jobbe med denne plattformen.

Shorts

Videreføring

Flere av bibliotekene i Rogaland er i ferd med å innarbeide videoboktips som en del av sin faste drift. Neste skritt er å finne en enkel og effektiv måte å spre disse boktipsene på, via nettsider og i sosiale medier.

Fylkesbiblioteket følger opp produksjon og distribusjon av videoboktips gjennom prosjektene *Kulturfondstafetten* (som også er et satsningsområde i FiF) og *Samarbeid om formidling og deling av innhold på nett i bibliotekene i Rogaland (2024 – 2025)*. Disse prosjektene sikrer også at vi fortsetter å jobbe med kompetanseheving på dette feltet.

2. Bokfriminuttet (podcast)

Videreutvikling av Bokfriminuttet, en podcastserie utviklet av Karmøy folkebibliotek som en alternativ aktivitet i spisepausen: <https://open.spotify.com/show/5DxEfiBXeTK4NKlCkQuKvL>.

Bibliotekene skulle enten lage podcast eller dra på skolebesøk for promotere podcasten i skolen.

Gjennomføring

	Omsøkt 2023	Gjennomført 2023	Gjennomføres vår 2024
Karmøy - skolebesøk	22	27	
Karmøy - podcast	8		8
Randaberg - podcast	2	0	0
Sola - podcast	5		
Totalt antall formidlinger	37	27	10

Sammen med Sølvberget er Karmøy det biblioteket i Rogaland som har lyktes med podcast. Mens Sølvberget henvender seg til voksne, er Karmøy sin målgruppe skoleelever. De produserer ukentlige bokfriminutt (35 episoder i 2023).

Karmøy bearbeidet i 2023 27 opptak gjort med skoleelever til ferdige podcaster. I 2024 vil de gjøre opptak med 8 nye elever.

Karmøy: Det er primært to ansatte ansvarlig. Vår digitale formidler har ansvar for innspilling og klipping, og skolebibliotekkoordinatoren vår har ansvar for kontakten med skolene. I oppstarten var det to av barnebibliotekarene som stod for innholdet (pluss noen andre ansatte som gjester), mens det siste året er det barna selv som har snakket.

Sola og Randaberg har gjennomført andre tiltak i stedet for podcast (utendørsformidling, videoboktips, litterære pusterom og oppstart av tøyveskebiblioteket).

Måloppnåelse

Bokfriminuttet har doblet antall lyttere fra år til annet:

- 2021 - 696 avspillinger
- 2022 - 1435 avspillinger
- 2023 - 2396 avspillinger

Hver episode spilles i gjennomsnitt av 21 ganger. Mest avspilt episoder er Musse og Helium med 343, Hundemannen med 284 og Håndbok for Superhelter med 271. De har 54 faste følgere på Spotify, hvorav 74% bor i Norge, 14% i Sverige og 9% i USA. De fleste av lytterne er voksne.

Vi vet ikke hvordan podcasten brukes av lytterne, men *dersom* de fleste av de voksne lytterne til *Bokfriminuttet* er lærere som spiller podcasten av for elever i skolesammenheng, så når denne podcasten allerede ganske bredt ut.

Erfaringer

På Karmøy er *Bokfriminuttet* blitt en del av bibliotekdriften, men det viste seg vanskelig for andre bibliotek å hekte seg på, og verken Sola eller Randaberg kom i havn med dette.

Sola: Vi hadde planlagt å lage 5 podcast, og startet med entusiasme på det. Veien ble imidlertid mer svingete enn vi hadde sett for oss. Det var mye tyngre å få til enn forventet, og vi måtte rykke tilbake til start flere ganger. Vi ser i etterkant at det å få produsert podcast av tilstrekkelig kvalitet til å publisere krevde mer hos oss enn de timene som var satt av.

Vi har gått tilbake til erfaringer i prosjektbanken og har gjort en del tanker rundt andre måter å eventuelt komme i gang med dette. Men det må settes av mer målrettet aktivitet og tid til å forankre hva vi vil med podcastene, hvem som skal holde i det og hvordan det skal samarbeides rundt det.

For å få skolene til å bruke podcasten, er det nødvendig å markedsføre den direkte mot enkeltlærere og skolebibliotekarer.

Karmøy: For de vi har tatt kontakt med nå har nok muligheten til å spille inn i et ganske proft utseende studio vært et salgspunkt. [...]Vi har inntrykk av at skolene har mest glede av produksjonsprosessen, og at det er mest foreldre rundt om i landet som er lyttere. Vår nye skolebibliotekkoordinator tror at de vil være mer aktuelle for skolene om vi har video på episodene, så vi skal teste ut det på noen episoder i år.

Episodene er laget slik at du ikke skal trenge å bo på Karmøy for å ha nytte av dem, og vi ser også på lyttertallene at det er en del som har søkt på boksittel og fått oss opp.

Videreføring

Podcast er et format som fordrer gjenkjennelse hos lytteren, og en jevn og forutsigbar produksjon. Vi anser det ikke som ønskelig eller realistisk at alle bibliotek skal ha egne podcaster. Derimot tenker vi at dette formatet egner seg godt til deling på tvers – podcast som produseres på Karmøy eller i Stavanger kan oppleves like relevant for innbyggere andre steder i landet.

Framover ser vi for oss å støtte opp om podcastproduksjon på Karmøy og på Sjølvberget (og eventuelle andre regionale bibliotekpodcaster som slår an), gjennom å markedsføre disse overfor bibliotekansatte og innbyggere i hele regionen. Se tiltak 3 - *Gjenbruk av digitalt innhold*. Det kan også være aktuelt å markedsføre gode bibliotekpodcaster fra andre steder i landet.

Før vi går i gang med en bred markedsføring av *Bokfriminuttet* overfor skoler og lærere utenfor Karmøy, vil det være viktig å finne ut hvordan episodene brukes i praksis, og hvordan de fungerer i skolehverdagen. Det kan være en relevant oppgave for arbeidsgruppa for *Samarbeid om formidling og deling av innhold på nett i bibliotekene i Rogaland (2024 – 2025)*.

3. Gjenbruk av digitalt innhold

Videreformidling og gjenbruk av innhold produsert av bibliotek, som videoboktips, podcast, bokomtaler, boklister og så videre. Nytt i 2023: gjenbruk av Kulturfondstafetten.

Gjennomføring

	Omsøkt 2023	Gjennomført 2023	Gjennomføres vår 2024
Randaberg	3	0	3
Sola	3	10	
Totalt antall formidlinger	6	10	3

Høsten 2023 ble nettsiden Kulturfondstafetten opprettet i Kompetansebanken på bibliotekutvikling.no. Nettressursen inneholder blant annet en [oppskrift på deling av videoboktips](#) som ble presentert i [Digitalt påfyll 26. oktober](#).

Sola bibliotek er foreløpig det eneste biblioteket i Rogaland som systematisk gjenbruker kulturfondstafetten, gjennom å legge ut et boktips fast hver onsdag på Facebook og Instagram: [Sola bibliotek på Facebook](#) og [Sola bibliotek på Instagram](#).

Randaberg kom sent i gang med sine tiltak, men i mars 2024 har de gjenbrukt et boktips fra Elverum bibliotek i markedsføringen av et arrangement: [Instagram](#) og [Facebook](#). Dette er en type gjenbruk vi håper å se mer av framover.

Måloppnåelse

Større engasjement og økt utlån knyttet til bibliotekenes formidling på nett (kapittel 1,2 og 3)

Foreløpig skaper ikke boktips fra bibliotekene det helt store engasjementet på sosiale medier, og vi har foreløpig ingen måte å måle en eventuell effekt på lesing og utlån.

Erfaringer

Sola har funnet en god måte å dele videoboktips på Instagram og Facebook, og endte opp med å gjenbruke langt flere boktips enn de opprinnelig hadde planlagt:

Sola: Det viste seg å være lettere enn forventet å få til det tekniske, og endte opp med å faktisk bli en lavterskelaktivitet, som vi viderefører.

Videreføring

Bibliotekene i Rogaland jobber videre med å finne gode måter å dele og formidle digital formidling i prosjektet *Samarbeid om formidling og deling av innhold på nett i bibliotekene i Rogaland (2024 – 2025)*.

Høsten 2023 ble det etablert en felles nettsideløsning for bibliotekene i Rogaland. Vi forventer at publisering og deling av digital formidling skal bli vesentlig enklere etter hvert som disse funksjonene

utvikles i LibryContent, og at det vil føre til større slagkraft og til at digital formidling blir enklere å integrere i den daglige bibliotekdriften.

Personlig formidling og lokal forankring kontra gjenbruk og effektiv produksjon er en sentral problemstilling i dette arbeidet. Må personlig innhold være lokalt på nett? Ifølge bibliotek som er aktive på sosiale medier, så skaper lokalt innhold med kjente ansikter vesentlig mer engasjement i form av likes og kommentarer enn ukjente ansikter fra bibliotek på andre siden av landet (eller fylket). For de aller fleste av våre bibliotek er imidlertid gjenbruk av innhold som andre har produsert en forutsetning for å oppnå synlighet og aktualitet på nett. Vi ser det derfor som viktig å finne ut hvordan vi kan gjenbruke innhold på en måte som når ut til og treffer innbyggere i hele landet.

Vi starter med å dele Sola sin oppskrift på deling av Kulturfondstafetten med de andre bibliotekene i Rogaland:

Vi gikk inn på mediebanken til Kulturfondstafetten og lastet ned de videoene som vi ønsket å gjenbruke:

- Lenke til mediebank:
<https://mediebank.ntb.no/p/nb/bibliotek24/album/KPYWvIEuEIKCWM0>

Lenke til side med info om filmene: <https://bibliotekutvikling.no/kompetansebank/content-resource/kulturfondstafetten/filmene/>

Deretter brukte vi "Planlegger" på FaceBook til å legge de klar for deling i både FaceBook og Instagram. Vi valgte å dele i formatet Reels, siden dette er videoer på høykant.

Så la vi til en kort tekst til hver video:

Lesetips: "Tittel på boka" av "navn på forfatter"

Eksempel:

Lesetips: Teknologiens filosofi av Einar Duenger Bøhn

Eksempel på en av Instragram-reel som ble lagt ut:

<https://www.instagram.com/reel/C1EZmDsC5ZC/>

4. Lesersørvis

Appellfaktorer som formidlingsidé, uttrykt i ulike formater. For eksempel: brosjyre, nettsak, Instagrampost, Facebookinnlegg, utstilling i bibliotekrommet, videoboktips, arrangement eller lignende.

Gjennomføring

	Omsøkt 2023	Gjennomført 2023	Gjennomføres vår 2024	Smakebiter
Haugesund	4	4		Bøker uten skilsmisser og midtlivskriser
Hå	20	55		Psykologisk thriller
Klepp	5	5		Brosjyrer ukrainsk
Lund	5	5		LENKE TIL BOOKTOK?
Sandnes	5	5		Amahl Pellegrino
Sola	8	8		Bilde av brosjyre?
Strand	5			
Suldal	5	3	2	Ryfylkebiblioteket - lister
Tysvær		2		
Vindafjord	5	5		1 dag igjen til jul (Facebook)
Totalt antall formidlinger	62	92	2	

Bibliotekene har laget egne brosjyrer, gjenbrukt brosjyrer fra andre bibliotek og fra Kulturfondstafetten og satt skoleelver (Lund, Haugesund, Sola) og andre brukere til å lage egne lesersørvisbrosjyrer. Klepp samarbeidet med ukrainske flyktninger om å lage 2 brosjyrer på ukrainsk og 1 på engelsk med tema valgt av flyktingene. Dette var svært vellykket, og ble brukt i forbindelse med arrangementer med tema tilsvarende brosjyren.

En rekke bibliotekansatte har tatt Biblioteksentralen sitt innføringskurs til *Forrigebok*, registrerer bøker der jevnlig og har begynt å bruke *Nestebok* i skranken ved formidling av bøker.

Sandnes: Vi har registrert nesten 100 bøker i forrigebok.no. Vi har lagt ned ganske mange arbeidstimer på Lesersørvis-metodikken, mer enn det tildelte beløpet.

Sola: Vi har begynt å bruke "Nestebok" i formidlingsarbeidet. og ikke minst har flere tatt inn appellfaktorene i direktedialogen med lånerne.

Suldal: Nokre av oss legg ut alle bøker me les på forrigebok.no.

Brosjyrene ble fulgt opp av arrangement med presentasjoner, skoleformidling, utstillinger, boklister i Bibliofil og innlegg i sosiale medier.

Måloppnåelse

Satsingen på Lesersørvis er særlig synlig på de nye nettsidene til bibliotekene i Rogaland. Med støtte fra Forrigebok, Biblioteksentralens verktøy for registrering av appellfaktorer, har bruken av Lesersørvis løftet den digitale formidlingen til et nytt nivå. Det er for tidlig å si om dette vil påvirke utlån og lesing.

Lesersørvis er i ferd med å etablere seg som en grunnleggende kompetanse som ansatte i folkebibliotekene i Rogaland kjenner til og bruker daglig, både i skranken og i annen formidling.

Erfaringer

Det krever tid og ressurser å bruke metoden i daglig drift, men det er også veldig meningsfullt.

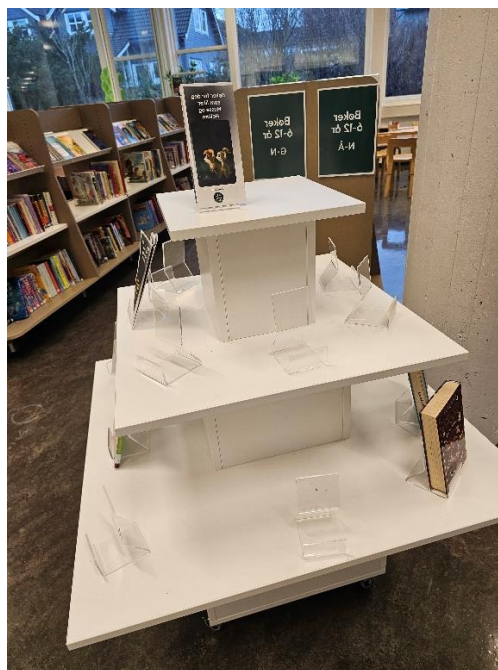
Suldal: Det er utfordrende å få til temafaldarar når ein er berre to som jobbar med dette.[...]. Men det er òg veldig kjekt arbeid! Det er svært meningsfullt å bruka forrigebok.no, så det vil me halda fram med. Me vil også halda fram med å laga faldarar og har nokre idear til kva for nokon me vil laga i 2024.

Sola: Det har vært stor utvikling i prosessen. Den første runden var det vanskelig å forstå appellfaktorene, og lesetipsene var nok like mye preget av magefølelse som appellfaktorer, selv om diskusjonen kom godt i gang. Den siste runden var mange involvert, med gode felles analyser av appellfaktorene og en veldig aktiv prosess og arbeidsfordeling. Vi fikk også inkludert å lage innlegg på «Forrige bok».

Sandnes er et av de bibliotekene som har jobbet mest systematisk med Lesersørvis, blant annet gjennom et felles kurs for hele personalet. De har en klar målsetting om å fortsette denne satsingen, men erkjenner også at «Det tar mye tid å holde kompetansen vedlike og tilpasse innhold til lokale forhold».

I Lund lærte elever ved ungdomsskolen hvordan de kunne lage digitale bokplakater og booktok for å anbefale litteratur:

Vi har bare gode erfaringer med dette prosjektet. Etter endt prosjekt, har besøkstallet av ungdom gått opp. Ungdommer kommer nå og sitter i ungdomskroken for å se på booktok/digitale bokplakater. Og de spør oss om å få låne de bøkene de blir anbefalt. Ungdom lager også nå booktok privat og deler på sosiale medier.

Lesersørvis for barn på Sola – effektiv formidling, men bokbudsjettet setter noen grenser...

Videreføring

Fylkesbiblioteket har som mål at lesersørvis skal være i bruk i alle bibliotekene i Rogaland, og at alle ansatte skal ha grunnleggende kompetanse på denne metodikken. Bibliotekene i Rogaland støtter opp om denne målsettingen:

Haugesund: 3 ansatte tok kurs. Kompetansehevingen kommer til å resultere i mye formidling, og vi kommer til å videreføre satsing og opplæring i Lesesørvis metoden.

Sola: Vi vil fortsette å utvikle formidling basert på lesersørvice-metoden. Det har vært fint med en ny metodisk ramme og tilnærming, og gitt nye typer faglige samtaler og ideer. Det tar tid å bli kjent med metoden, og finne ut hvordan vi best bruker den, så vi vil fortsette med det arbeidet.

Suldal: Det blir jobba kontinuerleg med nye faldarar. To til er nesten ferdige (Suldal)

Tysvær: Personalet er i gang med å ta kurset om Leser-sørvis på bibliotekutvikling.no

5. Litterære pusterom/shared reading

Etablere shared reading-grupper utenfor biblioteket og gjennomføre et gitt antall shared readingsamlinger i løpet av 2023. Bibliotek som skal være med på dette forplikter seg til å sende ansatte som ikke alt er sertifiserte leseledere på et tre dagers seminar i shared reading.

Dette tiltaket inngår i en større satsing på shared reading i Rogaland. Rogaland fylkeskommune har fått kr 1,2 millioner i støtte fra Sparebankstiftelsen SR-bank til det toårige prosjektet [Litterære pusterom i Rogaland](#) (2021-2023). Målet for prosjektet er å etablere lesegrupper etter metoden shared reading i alle fylkets kommuner. Gjennom prosjektet tilbyr vi gratis tredagers kurs for å bli leseleder. Folkebibliotekene er navet i dette arbeidet, men andre yrkesgrupper, som ansatte innen skole og helse, samt frivillige, inviteres også til leselederkurs.

Gjennomføring

	Omsøkt 2023	Gjennomført 2023	Gjennomføres vår 2024	Smakebiter
Eigersund	4	4		Invitasjon våren 2024
Sola	0	12		Facebook annonse (eks)
Strand	3		3	
Time	7	14		
Tysvær		14		
Vindafjord	5	11		
Totalt antall formidlinger	19	57	3	

Det ble gjennomført 57 lesestunder innenfor rammen av *Aktiv formidling i Rogaland* i 2023. Sola og Tysvær søkte i utgangspunktet ikke om midler til dette tiltaket, men endte opp med å prioritere dette likevel. 53 lesegrupper finansiert av midler fra Sparebankstiftelsen kommer i tillegg til lesegruppene i tabellen ovenfor. En rekke andre bibliotek har litterære pusterom som en fast del av sitt program, og søker ikke lenger tilskudd til dette.

Lesestundene ble gjennomført på ulike arenaer: sykehjem, bokollektiv, dagsenter, skoler, språkkafeer, kafé på kulturhus – på dagtid og på kveldstid, med mellom 3-16 deltakere per gruppe.

Strand sine tre litterære pusterom på Jørpeland ungdomsskole er utsatt til våren 2023, på grunn av forsinkelser fra skolens side.

Måloppnåelse

Shared reading fungerer som motkraft mot det som truer lesingens status i folks liv. I shared reading erfarer deltakerne det meningsfulle i å bli værende i en tekst og gå i dybden. I tillegg skapes møteplasser for mennesker og bidrar til å motvirke ensomhet. Lesegrupper etter shared reading-metoden er en lavterskel arena for litterære samtaler.

Fylkesbiblioteket satte opp 5 gratis leselederkurs i 2023, og per mars 2024 har vi 127 sertifiserte leseledere i Rogaland, i 17 av 23 kommuner. Minst 40 av disse er aktive lesesledere som praktiserer

jevnlig (spørreundersøkelse februar 2024). Metoden Shared reading har dermed fått et solid fotfeste i fylket.

Erfaringer

Shared reading er en formidlingsmetode som det tar tid å etablere. Leselederkurset er tidkrevende, og konseptet er vanskelig for publikum å forstå når man ikke kjenner til det fra før. Terskelen for å delta første gang er derfor relativt høy, men vi ser at oppslutning øker også om de åpne gruppene, etter hvert som flere får høre om tilbudet fra andre deltakere. Både leseledere og deltakere melder om stort personlig utbytte og økt leseglede.

Sola: Det kan virke som om lesegruppene har best nytte av en mer personlig type markedsføring enn mange andre aktiviteter, enten direkte dialog med potensielle deltakere i skranken eller oppsøkende presentasjoner til målgrupper.

Vindafjord: Kjekt å ha samlesing andre stader enn inne på bibliotek. Ein opplev at publikum synes det er litt "skummelt" før dei kjeme, men at dei er svært positive etterpå.

Metoden fungerer overfor mange ulike målgrupper, men opplegget må innimellom justeres noe.

Time (lesegrupper for eldre i institusjon): Jeg har prøvd meg litt fram, og har kommet fram til at 30-40 minutter er passelig [vanlig lengde på en shared reading er 1,5 timer]. Det fungerer veldig bra å lese en tekst fra litt tilbake i tid, som de kjenner seg igjen i, og da deler de minner/erfaringer. [...] Her som alle andre steder er det alltid populært med litt humor innimellom.

Videreføring

Lesegrupper etter metoden shared reading er i ferd med å bli et fast tilbud i mange kommuner, både i bibliotekene og utenfor. Prosjektet Litterære pusterom i Rogaland er i ferd med å avsluttes, men satsingen på denne metoden vil fortsette.

Sola: Vi har planlagt 4 åpne Shared Reading-grupper i 2024, i Tananger. Det er også en gladsak at en av våre frivillige leseledere skal samarbeide med Frisklivssentralen om gruppe der.

Time (lesegrupper for eldre i institusjon): Alle gir uttrykk for at de gjerne vil jeg skal komme igjen til høsten.

Fylkesbiblioteket og bibliotekene vil fortsette å samarbeide for å gjøre tilbudet kjent for folk. Fylkesbiblioteket har et uformelt samarbeid med Lesesenteret om utprøving av metoden i skolen, og deltar aktiv i et nasjonalt nettverk med de andre fylkesbibliotekene. Vi har stor tro på denne formen for litteraturformidling og lesefellesskap, og vil fortsette å stimulere til etablering av lesegrupper i hele fylket gjennom å sette opp leselederkurs, arrangere nettverksmøter og legge til rette for erfaringsdeling.

6. Bibliotekets litteraturpris

Formidling av bøkene som nomineres til prisen [Bibliotekets litteraturpris](#) (etablert av storbybiblioteket i 2022) i form av bokpresentasjoner og podcast.

Gjennomføring

	Omsøkt 2023	Gjennomført 2023	Gjennomføres vår 2024
Haugesund – arrangement	1	1	
Haugesund - podcast	1	0	
Klepp - arrangement	1	0	0
Time - arrangement	1	1	
Totalt antall formidlinger	4	2	0

Haugesund og Time gjennomførte arrangement med presentasjon av de nominerte bøkene.

Måloppnåelse

De to arrangementene var vellykket, men foreløpig er det begrenset oppslutning om *Bibliotekets litteraturpris* blant bibliotekene i Rogaland. Klepp bibliotek droppet sitt arrangement fordi «Det var liten interesse blant brukerne av Klepp bibliotek for disse bøkene og litteraturprisen».

Haugesund droppet å lage egen podcast, til fordel for gjenbruk av materiell som storbybibliotekene hadde laget.

Erfaringer

Time: Veldig fin måte å presentere aktuelle bøker på- fordele bøkene på ansatte som presenterer noen hver.

Haugesund: Tildelte ressurser ble brukt på arrangementet, som vi gjorde litt større enn planlagt og involverte (nesten) hele personalgruppen.

Videreføring

Bibliotekets litteraturpris er en nyopprettet pris som vil trenge mer tid for å bli etablert i bibliotekene. I søknaden *Aktiv formidling i Rogaland 2024* er det 4 bibliotek i Rogaland som har forpliktet seg til å gjennomføre formidlinger knyttet til *Bibliotekets litteraturpris*.

På spørsmål om de kommer til å videreføre tiltaket i eget bibliotek, svarer Time og Haugesund ja, mens Klepp svarer: «Tja, det kommer an på utvalget av bøker til litteraturprisen».

I januar 2024 ble fylkesbibliotekene koblet på som samarbeidspartnere for *Bibliotekets litteraturpris*. Det viktigste bidraget fra fylkesbibliotekene, vil være å sørge for en bredere forankring av prisen i små og mellomstore bibliotek.

7. Jubileer og markeringer 2023

100-års jubileum for Haugesundssamlingen (lokalhistorisk samling, omfatter Rederiarkivene) og Tysværtunet 30 år

Gjennomføring

	Omsøkt 2023	Gjennomført 2023	Gjennomføres vår 2024
Haugesund	10	10	
Tysvær	2		
Totalt antall formidlinger	12	10	0

100- års jubileum for Haugesunds-samlingen ble feiret med en jubileumsuke. Det var utstillinger med lokale foreninger, mannskorsang, servering av Dronning Maud-pudding og omvisninger i de lukkede samlingene. Det var veldig godt besøkt. På foredraget var det også korsang (Vissjasskoret).

Samarbeidspartnere: Sildajazz, Filmfestivalen, Turistforeningen m. fler.

Tysvær fikk omdisponere sitt tilskudd fra det planlagte markeringen av jubileum for Tysvær Kulturhus til ferieskole, barnebokbad og videoboktips.

Måloppnåelse

Haugesund folkebibliotek formidlet og synliggjorde Haugesundssamlingen på en god måte under jubileet.

Erfaringer

Markeringer av jubileer og lignende kan gi god mening, men krever en ekstra innsats fra biblioteket når det pågår. Et visst personlig engasjement hos de ansatte er nødvendig for en god gjennomføring.

Videreføring

Vi har ikke planlagt jubileer eller markeringer i samarbeid med bibliotekene i Rogaland i 2024, men i 2025 tenker fylkesbiblioteket å arrangere en felles turné eller lignende i bibliotekene i forbindelse med Utvandrermarkeringen.

8. Biblioteket som kunnskapsaktør – lokalhistorie

Samskaping med historielaget om hvilke utfordringer de har knyttet til innhenting av informasjon og kunnskap, og hvordan biblioteket kan bidra til å løse disse. Inspirert av Troms og Finnmark sitt prosjekt, [Biblioteket som kunnskapsaktør](#).

Gjennomføring

	Omsøkt 2023	Gjennomført 2023	Gjennomføres vår 2024
Lund	1	1	
Totalt antall formidlinger	1	1	

Lund folkebibliotek brukte 10 dagsverk på dette prosjektet som omfattet foredragskvelder om turstier i Lund, foredrag om "Moi" den gamle gården, foredrag om Den første flygeren "mannen som kunne fly som en sommerfugl", billedutstilling med bilder fra museet, stand på Aurefestival, utdeling av brosjyrer om turstier mm i Lund, fortelling/myldring om gammel tid på omsorgssenteret, filmkveld med beboere på omsorgssenteret og besøk av skoleklasser. Innbyggere i kommunen fikk opplæring i bruk av allbok, bibliofil appen og oria i lokalhistorisk sammenheng. Prosjektet ble gjennomført i samarbeid med en rekke lokale aktører: Lund Bygdemuseum og kulturbank, Friluftsrådet, diverse lokale aktører, Lund Omsorgssenter, Lund Ungdomsskole, Flyktningtjenesten.

Måloppnåelse

Lund folkebibliotek fikk formidlet og synliggjort bibliotekets tjenester på en fin måte gjennom dette tiltaket.

Erfaringer

Lund: Mye positivt med prosjektet, men møtte på litt negativt knyttet til en lokal aktør midtveis i prosjektet. Da en lokal aktør plutselig fant ut at de ikke ville samarbeide, måtte vi legge om planene våre. Men med godvilje fra andre lokale aktører, fikk vi dette også i boks.

Videreføring

Biblioteket som kunnskapsaktør er en større satsing som fylkesbiblioteket opplever det mer ryddig å håndtere utenfor *Aktiv formidling i Rogaland*. Dette tiltaket videreføres derfor ikke i søknaden for 2024, men vil være en viktig regional satsning i årene som kommer. En sentral utfordring er balansen mellom å utvikle mer standardiserte tjenester og standardisert kompetanse i bibliotekene, og samtidig imøtekomme lokale behov.

At mindre bibliotek som Lund prøver ut ulike løsninger og tilbud lokalt har stor verdi for den lokale forankringen. Lund vil videreføre deler av sitt prosjekt.

9. Spillformidling (dataspill)

Fasilitere spillkvelder og turneringer i samarbeid med lokale partnere.

Gjennomføring

	Omsøkt 2023	Gjennomført 2023	Gjennomføres vår 2024	
Eigersund	2	2		Onsdagsgaming
Haugesund	2	2		
Lund	4	7		
Sandnes	2		2	
Sauda			2	
Sola		2		
Vindafjord	4	9		
Totalt antall formidlinger	14	22	4	

Eigersund har gaming på biblioteket onsdager i sommer- og høstferien, totalt 5 arrangement i 2023. Haugesund har hatt 1 spilldag for familier på en lørdag, og en spillkveld med Bibliogames på en fredag. Lund gjennomførte 5 gamingturneringer med playstation, nintendo switch, vr mm, og 2 dager i vinterferien med brettspill og sjakkturnering i samarbeid med flyktningetjenesten, med totalt 200 deltakere. Sola hadde ikke opprinnelig søkt om midler til dette, men hev seg rundt, og deltok på Bibliobattles høsten 2023 med to ulike gamingarrangement.

Måloppnåelse

Tiltaket har ført til større bruk av dataspill i bibliotekene, og det er stadig flere bibliotek i Rogaland som aktivt formidler dataspill. I 2022 var det 5-7 bibliotek som drev med dette, i 2023 var det 9 (Gjesdal og Karmøy søkte ikke om midler, men har vært aktive formidlere av dataspill).

Arrangement knyttet til gaming trekker nye brukere til bibliotekene, mange av dem er barn og unge som ikke bruker biblioteket til vanlig.

Erfaringer

Vi ser at arrangement og formidling knyttet til gaming og dataspill trekker nye brukere til biblioteket, og at det er behov for flere lavterskel møteplasser for barn og unge med denne interessen. De fleste bibliotekene har lav kompetanse og liten interesse for dataspill, men vi ser en økende interesse i takt med at nye, yngre bibliotekarere ansettes.

Lund: Positive erfaringer. Vi erfarte at spillkvelder med brettspill, slo like godt an som det digitale. Dette har vi innført som fast innslag i planene våre

Sola: Vi endte opp med at Norgesvinneren av Bibliobattles 2023 faktisk kom fra Sola bibliotek - veldig kjekt! Vi jobber nå med å ferdigstille lokalene våre, og har planlagt to større lørdagsarrangement med fokus på spill våren 2024.

Videreføring

I løpet av våren 2024 vil fylkesbiblioteket invitere til et nettverk for spillformidling i bibliotekene i Rogaland, med mål om å etablere samarbeid som gjør det mulig å tilby slike møteplasser til barn og unge i alle kommuner. Det er ikke sikkert bibliotekene skal *lede an* i et slikt arbeid, men de bør bidra.

Rogaland fylkesbibliotek vurderer å legge til rette for LAN i bibliotek, *LAN@biblioteket*, i hele fylket i samarbeid med den frivillige organisasjonen Haugesund LANkultur. Haugesund LANkultur har gjennomført LAN på bibliotekene i Haugesund og på Karmøy i flere år, med stor suksess, og ønsker et samarbeid med fylkesbiblioteket for å spre dette konseptet. For å gjennomføre et slikt prosjekt er vi imidlertid avhengige av å finne samarbeidspartnere (foreninger som jobber med ungdom og gaming) i sørfylket.

Mer info om *LAN@biblioteket*: <https://lankultur.no/lan/lanbiblioteket-2024/>

10. Bokstart og lesekalenderen

Disse to tiltakene retter seg mot samme målgruppe (barnehagebarn) og overlapper hverandre, derfor har vi slått dem sammen i rapporten.

Bokstart: etablere et samarbeid med helsestasjonen om å fremme høytlesing, leselyst og tidlig språkutvikling gjennom: a) informere om bibliotekets tilbud for de yngste på personalmøte på helsestasjonen b) invitere de yngste bibliotekbrukerne med foreldre til lesestund/barseltreff/pappatreff.

Lesekalenderen: formidling med støtte i [Lesekalenderen](#), i form av besøk i barnehager og på helsestasjoner. Sola bibliotek laget Lesekalenderen i 2021 i samarbeid med Lesesenteret, ProContra og pilotbarnehager i kommunen.

Gjennomføring

Bokstart

	Omsøkt 2023	Gjennomført 2023	Gjennomført vår 2024
Haugesund	1	24	
Lund	2	2	
Sola	1		
Vindafjord	2	1	1
Totalt antall formidlinger	6	27	1

Lesekalenderen

	Omsøkt 2023	Gjennomført 2023	Gjennomført vår 2024
Haugesund	2	3	
Klepp	3	5	
Sola	0	24	
Suldal	3		3
Time	2	2	
Totalt antall formidlinger	10	34	3

Haugesund:

Vi har utviklet vårt Bokstart prosjekt i tett samarbeid med helsestasjonene i kommunen, og i dialog med avd. Barnehage. [...] Vi har også programmert lesestund for de minste på lørdager som en del av Bokstart. Dette har blitt veldig populært, og vi har ofte mellom 40-50 stk som kommer. Tanken er og at vi modellerer en god høytlesingsstund for foreldre/besteforeldre, og at de kan inspireres til å lese mer med barna selv. I 2023 har vi hatt 24 fortellerstunder med bibliotekets formidlere for barn.

Lesekalenderen er en del av Bokstart prosjektet vårt. Lesekalenderen deles ut til 4.åringene på Helsestasjonen. Vi mottok midler fra Sparebankstiftelsen SR-bank til trykk av kalenderen og innkjøp av premier. Vi har hatt møter med barnehageansatte og helsesykepleiere for å

motivere disse til å engasjere seg i prosjektet. [...] Estimert utdelt 50 kalendere fra alle helsestasjoner. Vi har besøkt og snakket med alle.

Rent praktisk så virker vårt bokstartprosjekt slik:

- 8.mnd kontroll: Tema på kontroll er språkutvikling. Foreldrene mottar en Bokstart-brosjyre vi har kjøpt fra Foreningen Les, og en flyer fra oss som er et gavebrev. Denne tar de med seg til biblioteket og mottar boka "Revungen". Slik får vi mange foreldre inn, som ikke har vært her siden de var skoleelever. De blir tatt godt imot hos oss og vi viser hvor de kan finne småbarns bøker. Mange får seg lånekort, og vi informerer om våre tilbud. "Hva koster det å bli medlem her?" spør faktisk flere om. Da er det veldig kjekt å kunne si at alle våre tjenester er gratis.
- 2.års kontroll: Barnet skal ha språktest på denne kontrollen. Nå mottar foreldrene en ny flyer som er et gavebrev til en småbarnsbok.
- 4.års kontroll: Her deler vi ut Lesekalenderen på helsestasjonen. I siste luke er det premie å hente, og da kommer barna med lappen fra siste luke og kan hente seg et fint, magnetisk bokmerke. Slik brukes Lesekalenderen: [Lesekalenderen er her!](#)

Sola:

Vi har utviklet vårt «Bokstartprosjekt» rundt Lesekalenderen og «Familielørdag», i en kombinasjon av åpne formidlingsaktiviteter i biblioteket og et godt samarbeid med barnehagene og helsestasjonene i kommunen.

Lesekalenderen deles nå ut til alle i 4.årskontrollen på Helsestasjonen. De bruker da Lesekalenderen hjemme, og kommer til biblioteket underveis og i forbindelse med siste lukes «gavekort». Når de leverer «gavekortet» får de en egen bok, og omvisning på biblioteket. En del kombinerer også det med å få sitt første lånekort.

Vi spinner ulike aktiviteter og mini-prosjekt knyttet til Lesekalenderen. I 2023 forsterket vi samarbeidet med Helsestasjonen, og hadde samarbeidsmøte med alle medarbeiderne der.

Vi bidro i oppstart av kalenderbruk i andre kommuner (Haugesund, Sand) og fornyet innholdet på lesekalenderen.no sammen med de nye deltakerkommunene.

Siden 2022 har Sola arbeidet med konseptet «Familielørdag», der vi hver lørdag har aktiviteter for barnefamilier, med hovedvekt på de minste. Vi varierer mellom ulike typer aktiviteter, inkludert lesestunder og opplevelsesløyper som tar med seg litteratur og kunnskap.

De åpne Familielørdag-Leseestundene for de minste er populære, og stopper nå på maksgrensen lokalene setter for deltakere (68 stk). Her er hovedmålet å skape den gode og inspirerende leseopplevelser der og da, og at foreldre og besteforeldre skal bli inspirert til å aktiv samlesing hjemme. Vi hadde 4 rene Lørdagslesestunder i 2023.

I tillegg har vi i 2023 tilbudt lesestunder ute i barnehagene, i tillegg til bibliotekbesøk, for å kunne samarbeide tettere rundt lesing i barnehagen, og inspirere til mer av dette. Vi har også valgt å videreføre bokkassetilbud til både kommunale og private barnehager.

Måloppnåelse

Bokstartprosjektene når bredt ut til de prioriterte målgruppene førskolebarn, foreldre og barnehageansatte.

Samarbeidet om lesekalenderen bidrar til å bygge kompetanse og etablere praksisfellesskap på tvers av kommunene.

Erfaringer

Tiltak rettet mot småbarn er en effektiv måte å gjøre bibliotekets tjenester kjent. Småbarnsfasen er en periode i livet der biblioteket kan oppleves relevant for mange voksne selv om de ikke har vært ivrige bibliotekbrukere før.

Haugesund og Sola utmerker seg i gjennomføringen av bokstartprosjektene, og har bare positive erfaringer fra dette arbeidet. Klepp gjennomførte flere barnehagebesøk enn planlagt pga stor interesse, og Vindafjord melder at «Helsestasjon var svært glade for informasjon og presentasjon av tilbud». Lund melder om «Lite engasjement rundt levering av gavekort. Det var labert oppmøte, så dette vil vi ikke gjøre igjen».

Videreføring

Med ett unntak vil alle deltakerbibliotekene videreføre og videreutvikle sine formidlingstiltak rettet mot denne målgruppen.

Sola: I slutten av 2023 startet vi mini-prosjekt med tilpasning av Tøyveskebiblioteket. Vi skal samarbeide med 3 barnehager om uttesting av tøyvesker der innholdet er tilpasset utvalgte tema i Lesekalenderen. Tøyveskebiblioteket er gjort klart, og selve uttestingen starter nå i 2024.

Suldal: Delvis gjennomført i 2023. Utdeling av kalenderen startar i 2024. Ja, me vil gjerne halda fram med dette, men har kalendarar for dei neste fire åra. Me ønskjer å utvida tilbodet for dei minste barna og har spelt dette inn til Kommunalsjef for kultur og samfunnsutvikling.

Time: Fortsetter med lesekalender som supplement for sommerles, i allefall.

Vindafjord: Å få til samarbeid med helsestasjon på fast basis er ønskeleg

Mai 2023 leverte bibliotekene i Rogaland et felles [innspill til leselyststrategien](#) (26. mai 2023). Dette innspillet bygger på erfaringene vi har gjort oss i *Aktiv formidling i Rogaland*, og framhever småbarnsfamilier, skoleelever og lærere og barnehageansatte som de viktigste målgruppene for litteraturformidling og lesestimulering.

I søknaden for Aktiv formidling 2024 har 11 bibliotek ønsket støtte til ulike bokstartprosjekter rettet mot barn i barnehagealder, som lesekalender, babytreff og tøyveskebiblioteket.

11. Lesekalenderen

Se punkt 10

12. Babytreff i biblioteket

Nybakte foreldre / foreldre i permisjon. Formidling litteratur/sang og regler – møteplass i samarbeid helsestasjon og kulturskole.

Gjennomføring

	Omsøkt 2023	Gjennomført 2023	Gjennomføres vår 2024
Haugesund	8	26	
Hå	12	6	4
Totalt antall formidlinger	20	32	4

Haugesund: I 2023 har vi hatt 26 Pappatreff. Babytreff ble til Pappatreff hos oss, da en ny forskningsrapport som vår kontaktperson på helsestasjonen gjorde oss oppmerksom på, viser at mange fedre rapporterer at de kjenner på ensomhetsfølelse i permisjonstiden. Det ønsket vi å gjøre noe med, samtidig som vi så en mulighet til å nå denne gruppen som bibliotekbrukere – og motivere dem til å bli lesende forbilder for barna sine. Vår-23 inviterte vi annenhver tirsdag til Pappatreff med et enkelt program, slik at de har god til å prate med hverandre. Vi har formidlet litteratur og invitert ulike gjester, alt fra Turistforeningen til helsesykepleiere og familievernkontoret. I løpet av våren utvidet vi tilbudet til å gjelde hver tirsdag – etter ønske fra fedrene. Vi har da hatt et helt uformelt treff de ukene uten program. Vi legger fram babytepper og leker, så treffes fedrene til drøs og babyprat. Vi passer på å vise fram aktuelle nyheter, spør om de har lånekort, vise de Bibliofil appen – spesielt Pressreader ser vi at de liker godt.

Hå: Vi har hatt babytreff en gang i måneden i 2023, vil nå forsøke hver uke i 4 uker. Litt få deltakere. Vil evaluere om vi fortsetter etter at siste er gjennomført i slutten av april -24.

Måloppnåelse

Babytreff, spesielt når det er rettet mot fedre, trekker en del nye brukere til biblioteket.

Erfaringer

Babytreff er et lavterskel tilbud som det er enkelt og billig for biblioteket å arrangere.

Haugesund: Oppmøte har variert noe, fra 3-12 hver gang.

Hå: Litt få deltakere. Vil evaluere om vi fortsetter etter at siste er gjennomført i slutten av april -24.

Videreføring

Babytreff er allerede en del av det faste tilbudet i mange av våre bibliotek, og vil videreføres lokalt.

13. Samling for skolestartere

Samling i mai/juni for de som skal begynne i første klasse høsten 2023 og deres foreldre. Gjennomføres i forbindelse med barnehagens besøksdag eller lignende.

Gjennomføring

	Omsøkt 2023	Gjennomført 2023	Gjennomføres vår 2024
Haugesund	10	14	
Klepp	1	1	
Vindafjord	2	4	
Totalt antall formidlinger	13	19	0

Haugesund inviterte barnehagene inn til biblioteket, mens Klepp og Vindafjord dro ut til skolene i forbindelse med besøksdager for skolestartere i mai/juni.

Haugesund: I mai og juni har vi hatt imot skolestartere fra 14 barnehager. Dette er et samarbeid med avd. Barnehage. De sender ut invitasjonen fra oss, som et tilbud hvor de ønsker å motivere barnehagene til å bruke biblioteket og motivere til lesing. Gruppene har fått omvisning på barneavdelingen, vi har hatt lesestund med "Skoleape" etter Shared Reading metoden. Vi har tid til bok- og bibliotekprat, og selvsagt får alle invitasjon til å bli med på Sommerles. Barnehagene har med seg mat og leker i bibliotekparken. Vi oppfordrer barna til å komme på biblioteket med egne voksne.

Måloppnåelse

Samling for skolestartere er en fin anledning til å formidle litteratur og fortelle om bibliotekets tjenester til et helt årskull med barn. Bibliotekene får gode tilbakemeldinger fra de barnehagene og skolene som deltar.

Erfaringer

Haugesund: Vi får fine tilbakemeldinger på opplegget vi tilbyr, og ser på det som en god måte å bygge relasjon til barnehagene og til barna som kommer.

[...]lesestund med "Skoleape" etter Shared Reading metoden fungerer veldig bra. Vi ser at det pedagogiske personalet blir interesserte, og stiller spørsmål om metoden.

Klepp: Vellykket på den ene skolen vi var, men ikke så stor interesse i de skolene vi ikke var på.

Videreføring

Samlinger for skolestartere vil videreføres i de tre deltaker kommunene.

Haugesund: Vi kommer til å fortsette å invitere alle barnehagene, og håper at flere vil si ja til invitasjonen vår neste år.

Klepp: JA, vi vurderer egen skolestartkveld for foreldre i biblioteket i stedet for på skolene

Høsten 2024 vil fylkesbiblioteket på oppdrag fra Fylkestinget starte opp en større regional satsing på lesestimulering rettet mot skolestartere. Vi ønsker å kopiere og bygge videre på Innlandet sitt konsept [Boklek](#) (etablert 2014). Tiltaket har arbeidstittelen *Leselek*, og skal opp til politisk behandling før sommeren 2024.

14. Ferieskole

Ferietilbud til barn og/eller ungdom, med vekt på formidling av bibliotekets tilbud

Gjennomføring

	Omsøkt 2023	Gjennomført 2023	Gjennomføres vår 2024
Eigersund	2	2	
Tysvær		2	
Totalt antall formidlinger	2	4	0

Eigersund: gjennomført som «onsdagsspill» [Eigersunds faste spillkvelder, etablert 2023 med som del av Aktiv formidling i Rogaland] i sommerferien.

Tysvær: SUPERplanleggingsdag samlet 100 barn på biblioteket i november, der vi hadde aktiviteter i 4,5 time. To ansatte + 4 hjelpere fra skolene deltok. I tillegg hadde vi aktiviteter i vinterferien med sjongleringskurs, snekring av fuglekasser og hobbyverksted, ca 10 arbeidstimer i tillegg til hjelp av frivillige.

Måloppnåelse

Tilbud i forbindelse med skoleferier og planleggingsdager er alltid populært, og en sikker måte å trekke nye barn og foreldre inn i biblioteket.

Erfaringer

Tilbud i forbindelse med skoleferier og planleggingsdager er alltid populært, og en sikker måte å trekke nye barn og foreldre inn i biblioteket.

Ferieskole krever mye planlegging og ekstra personalressurser.

Videreføring

Eigersund vil videreføre sine «onsdagsspill» som et fast tilbud.

Ferieskole inngår ikke som et tiltak i Aktiv formidling 2024, og fylkesbiblioteket har ingen planer om å følge opp dette tiltaket.

15. Sommerles

Skolebesøk for å fortelle om Sommerles og formidle bøker. Skoler med lav Sommerlesdeltakelse er prioritert i søknaden.

Gjennomføring

	Omsøkt 2023	Gjennomført 2023	Gjennomføres vår 2024
Klepp	8	10	
Lund	3	3	
Randaberg	3	3	
Sauda	3	3	
Sola	0	10	
Strand	5	5	
Time	4	6	
Tysvær		22	
Vindafjord	5	11	
Totalt antall formidlinger	31	73	0

Klepp: I tillegg til 8 skolebesøk arrangerte vi 2 kickoff-fester for barnehage og skole-barn med til sammen 600 barn. Foto: [\(15\) Facebook](#)

Lund: Vi hadde besøk på alle 3 barneskolene der vi hjalp til med registrering og viste promofilm. Vi hadde også stand på sommermarked og på Aurefestivalen.

Sola: Vi besøkte alle kommunens 10 barneskoler i mai og juni, i forbindelse med Sommerles. Tidligere har vi fordelt de i 2 puljer, og besøkt de annenhvert år. Denne gangen fikk vi hatt aktiv formidling til alle trinnene på alle skolene.

Time: 6 dagsbesøk på skoler, flere formidlinger per dag.

Tysvær: Barne- og ungdomsbibliotekaren hadde 22 presentasjoner av boktips for lærere og elever i forbindelse med Sommerles og Vinterles. Inkludert forberedelse, etterarbeid og transport, vil dette dreie seg om minst 10 dagsverk.

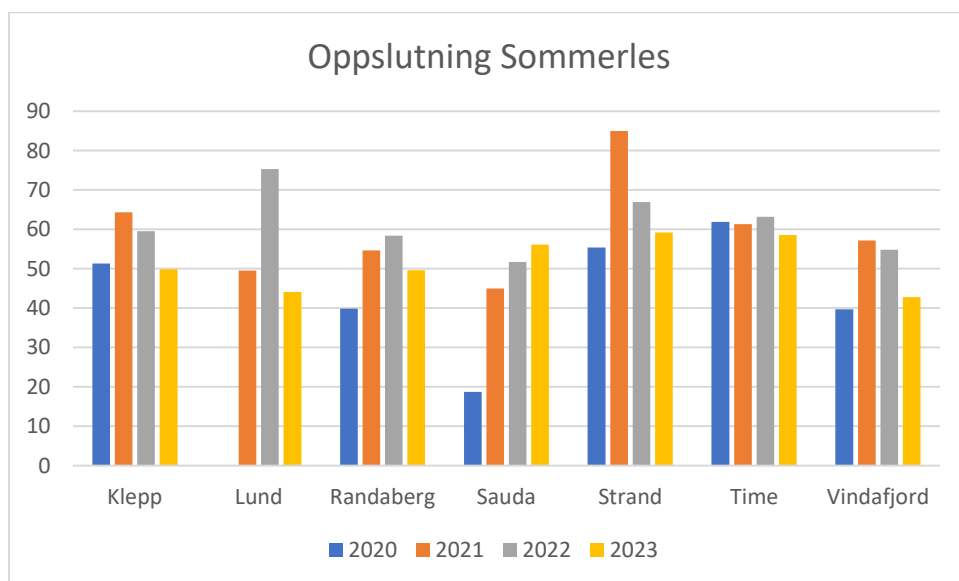

Skolebesøk Sola, mai 2023

Måloppnåelse

Vi nådde ikke målet om økt deltakelse i Sommerles i 2024.

På tross av en nedgang fra nesten 50% deltakelse i 2022 til 45% i 2023, topper Rogaland fortsatt Sommerles-statistikken. Landsgjennomsnittet var en deltakelse på 32,7%.

Sauda er den eneste av kommunene som hadde en økning i oppslutning rundt Sommerles i 2023.

Erfaringer

Lund: Den ansatte som hadde hovedansvar synes opplegget med Sommerles var bra. Færre barn deltok i 23 enn forrige år.

Randaberg: Sommerles åpner for samarbeid med andre aktører (kommunale skoler), formidling på andre arenaer enn biblioteket og formidling for potensielt nye lånere

Sola: Det er ressurs- og energikrevende å få til alle skolene innenfor den ganske smale tidsrammen som er mest aktuell. Vi er avhengige av å tilføre ekstra bemanning i perioden. Vi er usikre på om det lar seg gjøre å gjennomføre igjen, selv om vi absolutt ønsker det. I 2024 er hovedplanen å involvere de aller yngste mer, spesielt førskolegruppa, da vi så deltakelsen der var lavere enn ønsket og forventet.

Strand: Aktiv markedsføring på skolen gir mange deltakere

Videreføring

Alle kommunene i Rogaland vil delta i Sommerles i 2024, bortsett fra Lund som vil ha et års pause.

Rogaland fylkesbibliotek sitter i den nasjonale arbeidsgruppa i 2023-24, og bidrar i det kontinuerlige arbeidet med å beholde de eldste, rekruttere de yngste og nå ut til nye målgrupper.

16. Barnebokbad/elevbokbad

Barne-/Elevbokbad i barne- og/eller ungdomsskolen etter metoden [barnebokbad](#).

Gjennomføring

	Omsøkt 2023	Gjennomført 2023	Gjennomføres vår 2024
Karmøy	2	2	
Klepp	1	0	1
Randaberg	1	0	1
Sola	2	3	
Strand	1	1	
Time	1	1	
Tysvær	0	2	
Totalt antall formidlinger	8	9	2

Sola gjennomførte to bokbad med Bobbie Peers, der 6. klasse på Sandes skole intervjuet forfatteren på en stor scene foran elever fra 6. trinn i hele kommunen. Strand hadde bokbad med Maria Parr og Time hadde bokbad med Peter Strassegger. Bokbad med Hele Rogaland leser-forfatteren Bjørn Rørvik på Karmøy og Sola ble dessverre avlyst pga sykdom og erstattet med enklere arrangement.

Elever fra 9D på Vardheia ungdomsskule bokbadet Peter Strassegger foran 100 andre elever på biblioteket 26. september. (Time) **-FOTO**

Klepp og Randaberg gjennomførte ikke barnebokbad i 2023. Klepp vil i stedet gjennomføre to bokbad i løpet av 2024, mens Randaberg har fått omdisponere sitt tilskudd til 3 skolebesøk i forbindelse med Sommerles 2024 og 2 utendørsformidlinger på dagsturhytta i Randaberg.

Måloppnåelse

Målet med barnebokbadene er å gi elevene gode leseopplevelser, vekke nysgjerrigheten på litteratur og få større utbytte av forfatterbesøk. Dette blir i stor grad innfridd: bokbadene vekker stort engasjement hos elevene, og positive tilbakemeldinger fra lærere.

Erfaringer

Sola: Gjennomføringen blir forskjellig hver gang, men vi opplevde at det er en spennende og engasjerende metode som inspirerer elevene til lesing.

Videreføring

I Aktiv formidling i Rogaland 2024 har 6 kommuner søkt om å gjennomføre barnebokbad.

Barnebokbad er en formidlingsmetode som begynner å få fotfeste i mange kommuner i Rogaland.

17. Lesestunder for psykisk utviklingshemmede

Sauda fikk støtte til 2 lesestunder for psykisk utviklingshemmede. Disse formidlingene ble ikke gjennomført i 2023, men vil gjennomføres i løpet av våren 2024.

Tiltaket videreføres i 2024 av 6 kommuner med tittelen «formidling til barn og voksne med spesielle behov».

	Omsøkt 2023	Gjennomført 2023	Gjennomføres vår 2024
Sauda	2		2
Totalt antall formidlinger	2	0	2

18. Utendørsformidling

Formidling på dagsturhyttene, byvandring, biblioteksykkel etc

Gjennomføring

	Omsøkt 2023	Gjennomført 2023	Gjennomføres vår 2024
Karmøy	6	5	1
Klepp	4	4	
Randaberg	2	2	4
Sauda	2		2
Sola	6	7	
Strand	6		6
Vindafjord	2	1	1
Totalt antall formidlinger	28	19	14

Omtrent halvparten av utendørsformidlingene fant sted i kommunenes dagsturhytter, de andre stort sett i barnehager. Sola gjennomførte også en utendørsformidling ved lesekiosken i Rådhusparken.

Sauda sin dagsturhytte er forsinket, biblioteket har derfor fått utsette sine utendørsformidlinger til den åpner.

Utendørs lesestund i rådhusparken på Sola, april 2023

Måloppnåelse

Tiltaket har ført til at nye brukere får oppleve biblioteket på nye måter.

Erfaringer

Karmøy: Vi hadde to litterære pusterom utendørs. Begge kom det 6 stk på, som er litt færre enn det normalt er ved litterære pusterom.

Klepp: Fortellerstunder i dagsturhytta. Dårlig oppmøte vinterstid, kanskje litt lang vei for småbarnsfamilier. Vi vil fortsette med dette, men satser på de «milde månedene»

Strand: Dagsturhytta Hammarbu egner seg godt til formidling

Videreføring

4 nye bibliotek har søkt om støtte til formidling på dagsturhyttene i 2024.

19. Hospitering

Bibliotekansatte hospiterer i et annet bibliotek for å lære konkrete formidlingsmetoder fra erfarne kollegaer

Gjennomføring

	Omsøkt 2023	Gjennomført 2023	Gjennomføres vår 2024
Klepp	6	5	1
Sola	3	4	
Vindafjord	3	1	2
Totalt antall formidlinger	12	10	3

Både Sola og Klepp dro til Haugesund for å lære om spillformidling og samarbeid med skolene. Klepp rapporterte på [Facebook](#).

Klepp: Haugesund er jo stjerna på bibliotekhimmelen. Veldig kjekt å være her, og veldig lærerikt. Det jeg syns er aller mest spennende, er å se hvordan mylderet av folk bruker biblioteket.

Sola besøkte også til Time for å se generelt på arbeidet som gjøres der med de minste, og spesifikt sammenligne og dele inspirasjon på planlegging og gjennomføring av lesestund-produksjoner. I tillegg dro en ansatt fra Sola til Lillestrøm bibliotek og så spesielt på hvordan de med innredning og planlegging legger til rette formidling for de yngste innbyggerne.

Vindafjord besøkte Modum bibliotek i 2024, og har planlagt to nye hospiteringer i mai/juni 2024.

Måloppnåelse

Målet med hospiteringen var å bygge kompetanse og etablere nye samarbeidsrelasjoner. Alle de tre bibliotekene er fornøyd med utbyttet av bibliotekbesøkene.

Erfaringer

Klepp: Gjennom å hospitere hos andre lærer vi mye av det de er gode på, men vi blir også mer klar over hva vi selv er flinke til

Videreføring

Flere av de større bibliotekene har luftet mulighetene for å etablere mer faste former for hospitering mellom bibliotek. Fylkesbiblioteket vurderer om dette er noe vi kan legge til rette for på en mer systematisk måte.